

Despre desfacerea proprietăților din Moldova după pacea de la București (1812). Cîteva adăugiri[†]

Petronel Zahariuc*

Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Bd. Carol I 11, 700506 Iași, România

Despre articol

Istoric:

Primit 8 septembrie 2018

Acceptat 13 septembrie 2018

Publicat 7 mai 2019

Cuvinte-cheie:

Moldova

Basarabia

pacea de la București

1812

sate

tîrguri

Rezumat

După ocuparea Moldovei dintre Prut și Nistru, Imperiul Rus a impus, prin pacea de la București, ca, în termen de 18 luni, proprietarii de moșii să-și aleagă partea de țară în care vor locui. Pentru o vreme, românii au crezut că armata rusă se va retrage, așa cum a făcut și altă dată, astfel că au amînat luarea unei decizii pînă în toamna anului 1813, atunci cînd au trebuit să se „desfacă” de moșiile din stînga sau din dreapta Prutului. Cei mai mulți dintre marii proprietari au ales să rămînă în Moldova de sub stăpînire otomană, de aceea, poortînal, cea mai mare parte dintre moșiile vîndute au fost din partea de țară ocupată de Imperiul rus. Modul cum s-a realizat acest proces a fost reconstituit de Alexandru Lapedatu (1916), iar prezentul articol aduce o serie de adăugiri și lămuriri, precum și o listă, inedită și nefolosită în istoriografia românească, cu 387 de sate și părți de sate, din Moldova din stînga Prutului, vîndute sau schimbate în ultimele două luni ale anului 1813 și în primele zile ale anului 1814. Totodată, din acest articol se poate observa, la nivel general, felul în care separarea proprietăților și a familiilor a dus la ruperea Moldovei, însă, totodată, în plan secund, acest noian de nume de așezări și de stăpîni va putea fi folosit, cîndva, la realizarea unui dicționar istoric și toponimic al localităților din stînga Prutului, după modelul aceluia alcătuit pentru localitățile din dreapta Prutului de colectivul de toponimie de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, coordonat de profesorul Dragoș Moldovanu.

1. Introducere

Aruncînd o privire peste bibliografia istorică a Basarabiei am observat că în ultimii ani s-a vorbit mult despre multe dintre aspectele de dinainte, din timpul și de după anul 1812, privitoare la Basarabia, la Moldova întregă și la întreg Răsăritul Europei. Această mică contribuție nu are nici pe departe orizonturi atît de largi, ci se dorește a fi o mică încercare de a vedea în ce fel s-au rupt ori s-au lipit boierii, răzeșii și călugării de moșiile, de pămîntul lor, atunci cînd pămîntul țării s-a desfăcut. Pămîntul lor, hotarele satelor lor, constituiau pentru ei singura realitate, în vreme ce hotarul cel mare al țării îl vedeau greu, pe de o parte din pricina unor conducători nevrednici, recrutați dintre ei sau dintre străini, pe de altă parte pentru că nici spiritul vremii încă nu le permitea să-l vadă—abia copiii și nepoții lor îl vor vedea din ce în ce mai bine, iar cînd îl vor vedea și îl vor înțelege, vor plînge. Oare așa să fie și astăzi?

Mai demult, nu de azi, cînd s-au împlinit și au trecut două veacuri de la așezarea celui dintîi hotar de-a lungul Prutului, rupînd moșiile și ce mai rămăsese din moșia țării în două, ci mai demult, cu cîțiva ani după ce am înțeles că Prutul și-ar putea pierde faima rea, aceea de hotar între români, am început să adun, de prin diferite arhive din dreapta rîului, documente și alte relatări mărunte, din care doream să încheg chipul în care au priceput românii ce s-a întîmplat cu ei și cu țara lor la 1812. Bineînțeles că nu numai din lucruri mărunte se poate încropi o imagine, pentru că de cele mai multe ori viața istorică este în altă parte, pentru a parafraza titlul unui celebru roman al lui Milan Kundera, adică în fapte și locuri istorice de

[†] Acest studiu face parte dintre rezultatele proiectului de cercetare: UEFISCDI, PN-III-P4-ID-PCE-2016-0557.

* Adresă de corespondență: zahariuc@uaic.ro.

anvergură: războaie și capitale, eroi și tratate de pace, fapte de vitejie și josnice trădări. Toate acestea s-au amestecat la 1812 și despre toate s-a scris, și bine și rău, și se va mai scrie multă vreme de acum înainte. Și despre boieri și moșiile lor s-a scris, destul de puțin, dar bine, mai ales cu prilejul comemorării unui veac de la peierderea Basarabiei (Iorga, 1912a; Lapedatu, 1916), în vreme ce despre mănăstiri și moșiile lor s-a scris foarte puțin. Puținătatea acestor studii decurge atât din însemnătatea relativ redusă a subiectului, cât și din lipsa unor cercetări sistematice de arhivă, care a dus la lipsa unor colecții tematice de documente interne, care să cuprindă anul 1812 și anii următori¹. La acestea se adaugă injoncțiunea brutală a politicului în cercetarea istorică, întâmplată la Chișinău, la Iași și la București după cel de-Al Doilea Război Mondial. Pe lângă unele documente publicate de istorici din perioada interbelică (Aurel Sava, Constantin Tomescu, Leon Boga, Ștefan Berechet, Gheorghe Ghibănescu și alții), pe ici, pe colo, în istoriile unor orașe și sate sau în istoriile unor familii s-au strecurat și câteva documente, care dau seamă de felul în care s-au desprins stăpînii de stăpînirile lor, atât în intervalul 1812–1814, cât și în anii care au urmat.

După schimbările radicale din Răsăritul Europei, întâmplate la sfîrșitul anilor '80 din secolul trecut, și cercetările asupra momentului 1812 au răsărit și au crescut cu putere, iar viața de zi cu zi a oamenilor nu avea cum să scape ochiului atent al istoricului. Istoric care, de data aceasta și în acest domeniu, circumscris cercetării obositoare de arhivă, aparține cercurilor academice și universitare din Republica Moldova și mai puțin, sau deloc, mediului științific din România, preocupat mai ales de reliefaarea direcțiilor mari ale vieții istorice românești, una dintre ele fiind istoria generală a spațiului românesc dintre Prut și Nistru și chiar puțin mai încolo. Dintre istoricii din Basarabia, atașați cercetării începuturilor istorice a acestei părți de țară românească, devenită provincie rusească, îi amintesc pe Dinu Poștarencu (2006) și, mai ales, pe Valentin Tomuleț (2007; cu bibliografia lucrărilor autorului), un atent și valoros istoric al vieții sociale din Basarabia primelor decenii de după anexare, curgător dintr-un neam vechi de boiernași moldoveni, pe care nu ezită, atingînd culmea imparțialității istorice, să-i veștejească pentru atitudinea, nu întotdeauna prietenoasă, față de țărani muncitori pe sfoară lor de moșie (Tomuleț, 2007, p. 159–178)².

2. Desfacerea proprietăților din Moldova din stînga și din dreapta Prutului

Pentru anii 1812–1814, relația dintre boieri și moșiile lor a fost guvernată de articolul VII al Păcii de la București, prin care se dispunea ca supușii otomani (moldoveni), aflați la declararea războiului în Basarabia sau stabiliți acolo în timpul ostilităților, să se poată retrage și așeza, dacă vor dori, dincoace de Prut, liberi fiind a-și desface bunurile și a emigra cu tot ceea ce vor voi a lua, în termen de 18 luni de la ratificarea tratatului. La fel, boierii născuți în stînga Prutului, dar rezidînd în alte părți ale Imperiului Otoman, puteau să rămînă unde se aflau, rupîndu-se de proprietățile lor basarabene sau puteau să se întoarcă acasă, după ce își vindeau averea din dreapta Prutului și a se întoarce cu sumele dobîndite astfel, de cele mai multe ori mici, alteori mari (Manuc-bey, poate fi un exemplu), în Chișinău sau în alte locuri pentru a începe o nouă viață sub noul stăpînitor, creștin ortodox de această dată (ADIRR, p. 299). Această dispoziție era menită să curme legăturile politice și economice dintre cele două părți ale Moldovei situate pe cursul mijlociu și inferior al Prutului și pare inspirată, dacă n-am ști că toate imperiile adoptă această măsură cînd descalecă pe malul unui nou rîu, din măsurile adoptate în cea de-a treia parte de țară, de pe cursul superior al Prutului, ruptă cu o generație mai înainte din trupul țării, în urma unui concurs asemănător de împrăjurări, în care toate ingredientele diplomației, urîte pentru cei învinși și binecuvîntate pentru învingători, s-au făcut din plin simțite. Termenul („protezmie”) foarte scurt pentru opțiune, un an și jumătate (pînă la 2 ianuarie 1814), „echivala cu o expropriere” (Iorga, 1938, p. 204), în condițiile în care erau o mulțime de oameni și o mulțime de moșii trebuiau să-și definească statutul.

Pentru a nu lăsa timp unora, puțini ce-i drept, să facă legătura dintre hotarul moșiei lor și hotarul țării, între vînzarea casei părintești și pierderea țării, rușii, prin generalul Harting, au ascuns prevederea de

¹În ultima vreme s-au publicat, și chiar republicat, multe documente din vremea ocupației rusești (1806–1812): *Doc. Mold.* (2012); *Doc. Ț.Mold.* (2017).

²Pentru conflictul dintre locuitorii tîrgului Lăpușna și boierul Iordache Tomuleț, vezi și Sava (1935a, 1935b).

la punctul VII. *Ginere de boier moldovean* (Bezviconi, 1936, p. 16–109); generalul rus, sau altcineva din suita sa, nu au putut tăinuî prea mult acest important punct, care atingea una dintre răsplîntiile importante ale drumului, încă încețoșat, ce ducea spre conștiința de grup etnic și religios distinct și spre patriotism. Astfel, aproape imediat, o mare deputație, avîndu-i în frunte pe doi dintre boierii mari ai unei țări cu oameni politici mici, marii logofeți Constantin Balș și Costache Ghica, a plecat la București spre a obține ușurarea sarcinilor de război și spre a trata chestiunea moșiilor de peste Prut, căutînd să obțină pentru proprietari măcar drepturile pe care le avuseseră după ce se pierduse Bucovina (Rosetti, 1909, p. 37–38). Cred că pentru mulți dintre marii boieri, incomensurabila avere la care ajunsese unul dintre ei, Iordache Rosetti Roznovanu, tocmai în urma nemaipomenitei afaceri cu schimburile de moșii „austriece și turcești”, cum erau numite, constituia un reper, iar conjunctura în care o obținuse se putea repeta. Delegația moldovenească nu a isprăvit nimic în acest din urmă punct, în vreme ce pentru cel dintîi rușii s-au milostivit și au mai redus din contribuțiile, în bani și în natură, pe care le aruncaseră peste Moldova.

Văzînd că noul stăpîn este surd, chiar dacă în biserici se psalmodiau aceleași cîntări, uneori cu aceleași cuvinte, boierii s-au împăcat cu soarta și au mai încercat doar să-i aducă aminte vechiului stăpîn, Imperiul Otoman, ajuns bicisnic și nepăsător, prin intermediul credincioasei și nevolnicei slugi trimise ca „bey”, cu pretenții de domn, Scarlat Calimachi, că hrana lor și a capitalei restului de Moldovă, Iașii, nu mai vine de peste Prut, iar foametea amenința să intre pe ulițele orașului (Iorga, 1912b, p. 157–158). Măsurile economice dure adoptate de administrația rusească în stînga Prutului au avut în primul rînd un scop politic, și anume deturnarea atenției boierimii moldovene dinspre problemele grave și de durată ale țării, spre probleme de mică importanță privitoare la asigurarea vieții de zi cu zi. În acest context, și aplicarea punctului VII al tratatului de pace devenea presantă, pentru că situația moșiilor de peste Prut se înrăutățea continuu. Marii stăpîni de moșii, care rezidau la Iași, trebuiau să iasă din greua dilemă, și, în primul rînd, să aleagă de care parte a rîului vor trăi, iar în al doilea rînd, la care moșii și conace vor renunța. Totuși, chiar dacă prevederile tratatului s-au dovedit implacabile, ele nu erau așa pentru contemporani, care mai sperau într-o întorsătură favorabilă a stării de fapt, într-o ieșire din nenorocire, care să ducă la reîntregirea țării și la păstrarea intactă a patrimoniului familial. Zadarnică nădejde, chiar pentru contemporani, care aveau aproape exemplul Bucovinei, al cărei nume învățaseră deja să-l rostească.

Speranța și zvonurile care veneau dinspre campania lui Napoleon în Rusia au îndepărtat momentul opțiunii (Casso, 1940; Goșu, 2008), astfel că vreme de cîteva luni, pînă spre sfîrșitul anului 1812, doar cîteva moșii fuseseră vîndute sau schimbate. Mai mult, unele dintre ele au fost aparent înstrăinate, așa cum mărturisește Catinca Ghica, după schimbul făcut cu socrul ei, vistiernicul Iordache Rosetti, căruia i-a dat moșiile de zestre de peste Prut și a primit un număr de moșii ale acestuia „din partea aceasta a Prutului, de la ținuturile Neamț, Bacău, Putna, Botoșani, Hîrlău, Vaslui și casile din Iași și vii”. Și, iată, ce a spus jupîneasa: „s-au făcut de mini această adevărată încredințare mărturisitoare că acest schimbu nu are nici o ființă, nici putere, fiind numai prin iconomie, și scrisorile ce mi-au dat dumisale vistiernicul, socrul meu, de schimbu, va fi purure fără lucrare, ca o hîrtie albă” (ANI, *Doc.*, 143/70; 12 noiembrie 1812)³. În același timp, protipendada s-a întrecut în redactarea de anaforale, menite a îndelunga termenul fixat pentru opțiunea traiului în viitor, în care s-au plîns de dificultatea găsirii unor soluții profitabile pentru înstrăinarea moșiilor, precum și de tristețea desfacerii familiilor în două ramuri, de-a dreapta și de-a stînga Prutului: „socotim a ne lipsi de pămîntul strămoșesc, a împărți averea și a ne despărți fiii de părinți, frați și alte rudenii, trecînd unii la acele de peste Prut moșii, iar alții rămînînd la aceste de aice” (Lapedatu, 1916, p. 8). Pe lîngă anaforale, beneficiind și de experiența comitetului instituit de ruși, la 1808⁴, pentru cercetarea actelor de revendicare a proprietăților moldovenești acaparate de turci la constituirea raialei Hotinului (1715), marii boieri au înființat un „Comitet al desfacerii moșiilor de peste Prut” (Iorga, 1995,

³Un alt zapis de vînzare, făcut cu „iconomie”, este cel prin care căminarul Anastase Scorțășcu ar fi vîndut căminarul lui Zamfirache niște stînjeni din moșia Măgureli, la ținutul Iași, pentru care, la 29 decembrie 1813, cumpărătorul recunoaște că „nici i-a cumpărat el, nici a dat banii pe ei” (BAR, *Doc. ist.*, CXXI/199).

⁴O parte dintre actele rezultate în urma activității acestei comisii se păstrează în arhivele de la Iași, iar cîteva dintre ele au fost folosite de colegul Gumenăi (2002).

p. 289), cu însărcinarea de a cerceta și aproba actele de vânzare și de schimb ce se vor încheia și de a judeca litigiile ce ar urma să apară în urma unor asemenea afaceri. De la acest Comitet, actele mergeau la Divanul țării, apoi, spre autentificare, la Consulatul rusesc din Iași, și, în sfârșit, la Departamentul I al Basarabiei, de la care proprietarii obțineau documente de veșnică stăpânire asupra bunurilor cumpărate sau schimbate.

Cu toată această aparentă organizare, zăpăceala era cuvântul care caracteriza cel mai bine situația Moldovei, iar această stare de spirit a fost cel mai fidel înfățișată de Manolachi Drăghici, în cuvinte des pomente de la momentul scrierii lor pînă astăzi, nefiind de prisos reluarea lor și aici: „Locuitorii moldoveni multă vreme au ținut pace încheiată la București ca nestatornică, așteptînd dintr-o zi pînă în alta înapoierea pămîntului luat de cătră ruși și întregime hotarului țării lor, precum au fost mai dinaite, dar s-au amăgit în ideile ce hrănea, fiindu-le încă și de o mare sminteală în interesile particulare a lor socotința aceasta, pentru că nu s-au grăbit a lua măsuri energice în desfacerea averii nemișcătoare ce avè din a stînga Prutului, pînă s-au apropiat vremea protezmiei, cînd umba confuși de nu știè ce să mai facă, unii adecă care luaseră protecția rusească o lepăda, alții din acei hotărîți să rămîie în Moldova să făcea sudîți, și tot în taină lucrîndu-se aceste operații spre a nu se declara pînă în ceasul închiderii Prutului, supt ce bandieră rămîn ca să nu greșască. Sosind însă ziua fatală a ecspirării convenției, după tractat, ce trebuie fieștecare să trăiască unde era să rămîie definitiv, ceasurile acele au fost de plîngeri un timp de neuitat, pentru că poporul cu cîrdul, ca turmile de oi, încinsesă toată marginea Prutului, de la un capăt pînă la altul, mergînd și viind de prin sate și de prin tîrguri săptămîni închiete, cu luarea de ziua bună de la părinți, de la frați și de la rudeni cu care crescusă și viețuisă dinpreună pînă în vremea aceea cînd să dispărță unii de alții pentru totdeauna” (Drăghici, 2017, p. 202–203).

Poporenii erau, într-adevăr, dezorientați, mulți dintre ei alegînd să treacă la dreapta Prutului, însă conducătorii lor nu au lăsat rezolvarea stării lor patrimoniale pentru ultima clipă. Astfel, după eșecul tentativei, de la începutul lunii noiembrie 1813, de a obține amînarea termenului fixat prin „hotărîrea svintelor tractaturi închiete în București, la anul 1812, între preputernicile împărății a Curții Rosiei și a Porții Othomanești”⁵, Mitropolia Moldovei și Sucevei, mănăstirile și boierii au crescut ritmul vânzărilor și schimburilor de moșii situate de o parte și de alta a Prutului. Pentru că puțini dintre marii proprietari au ales să trăiască în stînga Prutului, iar autoritățile țariste au înființat o nouă structură eclesiastică în teritoriul ocupat, majoritatea tranzacțiilor imobiliare au avut drept conținut tîrguri, sate și părți de sate din ținuturile răpîte. Desigur că există și tranzacții inverse, însă mult mai modeste, în care partea care vinde sau schimbă ceva, mai ales din „boierimea măruntă” (Iorga, 1938, p. 205), a fost nevoită să aleagă a trăi sub oblăduirea țarului rus. Foarte puțini dintre boierii mici, care își aveau casele la moșiile din stînga Prutului, mai aveau alte bucăți de moșie în dreapta rîului⁶. Mai degrabă găsim, ici-colo, cîte o fică de boier, măritată cu vreun ofițer din armata rusă, care s-a așezat dincolo de Prut, la Chișinău sau mai departe în Rusia, și și-a vîndut zestrea părintească⁷.

În schimb, acte de vânzare-cumpărare și de schimb ale persoanelor particulare și ale instituțiilor, care

⁵Formulare din actul de vânzare, cu data de 30 decembrie 1813 (ANI, Doc., 215/8). În alte documente, sintagma „svintele tractaturi” este înlocuită cu „înaltele tractaturi” (vezi, spre exemplu, actul din 16 decembrie 1813; Lapedatu, 1916, p. 32, nr. 12).

⁶Printre ei s-a aflat și Andrei Milu, care, alegînd să se stabilească în stînga Prutului, i-a vîndut spătarului Constantin Catargi, la 28 decembrie 1813, moșia Muncel, din ținutul Roman (ANI, 0, 407/74).

⁷La 26 iunie 1812, Caterina, fiica răposatului boier Grigoraș Bașotă fost mare spătar, soția polcovnicului Alexei Bolgovscoi, „hotărînd de a mă duce de aice cu lăcuința în Rosiia, împreună cu soțul meu”, a vîndut 20 de sălașe de țigani (70 de suflete, în total), unei tovărășii formate din spătarul Alecu Greceanul, paharnicul Tudurachi Ciure și sulgerul Ianachi Adam, cu 15.459 lei. Interesant este faptul că ocupațiile țiganilor arată în seama cui cădeau meseriile pe o moșie boierească, deoarece printre aceștia găsim: un croitor, un curelar, doi ciubotari, doi vizitii, un fierar, un cojocar, un pitar, trei scripcari și un bucătar (ANI, Doc., 344/73). La 30 septembrie 1812, Caterina a vîndut, din același motiv, și moșia Vlădeni, din ținutul Hirău, cu 30 de gospodari, biserică, cîrciumă și loc de hrană, lui Iordache Catargiu fost mare spătar, pentru 60.050 lei (Lapedatu, 1916, p. 18–20, nr. 1, 2). Pentru viața scandaloașă a Ecaterinei, care a fost, prinre altele, și amanta poetului Pușkin, vezi notița lui Mihai Dim. Sturdza (2004, p. 378). Apoi, la 1 ianuarie 1814, maiorul Costandin Șainovici și soția sa, Despina, fiica lui Tănase căpitan de dărăbani, vînd postelnicului Mihalache Mavrogheni o parte din moșia de zestre a Despinei, Oroftiana, din ținutul Herța, cu 6.000 de lei (ANI, Doc., 462/51). Maiorul Șainovici și-a făcut casă în Chișinău (Sava, 1933, p. 678–679).

și-au păstrat reședințele acolo unde le era locul, sunt mult mai multe, unele publicate⁸, altele nu, unele descoperite, altele nu, fiind îngrămădite în cele două luni de la sfîrșitul anului 1813. Unul dintre primele acte de anvergură, de schimb și de vînzare, a fost făcut de mitropolitul Veniamin Costachi, la 18 noiembrie 1813, și de Alexandru Anastase fost mare serdar, prin care cel dintîi a dat cîteva moșii ale Mitropoliei și o moșie a mănăstirii Pîngărați de dincolo de Prut și a primit moșiile de dincoace de Prut ale serdarului, împreună cu suma de 62.000 lei (Lapedatu, 1916, p. 26–27, nr. 7)⁹. De moșiile de dincolo de Prut s-au „desfăcut” și o parte dintre mănăstirile pămîntene, în vreme ce toate mănăstirile închinete Locurilor Sfinte, după un moment de derută, cînd s-au precipitat și au început să-și înstrăineze posesiunile (Lapedatu, 1916, p. 26–27, nr. 8; raportul generalului Harting către țar, din 7 decembrie 1813), au fost sfătuite să revină, permițîndu-li-se să și le administreze în continuare (Cazacu, 1992, p. 129). Tratatamentul diferențiat acordat mănăstirilor din Moldova rămasă sub stăpînire otomană, mai ales a aceloră închinete unor așezăminte din Sudul Dunării, a constituit o nadă aruncată de puterea ortodoxă de la Nord în calea clerului și credincioșilor ortodocși din Moldova și din Balcani, care a dat rezultate doar în cazul celor din urmă (Niță-Danielescu, 2017, p. 393).

Persoanele particulare, însă, care au fost clar definite în articolul VII al tratatului de la București, au fost obligate să se supună, astfel că au trebuit să găsească, într-un termen înnebunitor de scurt, la care se mai adăuga și amenințarea ciumei¹⁰, căile pentru a salva, prin acte de vînzare sau de schimb, adevărate sau disimulate, ceva din prețul corect al averilor imobiliare din ținuturile de peste Prut. Astfel, din noiembrie 1813 pînă la începutul lui ianuarie 1814, de-a dreapta și de-a stînga Prutului a fost un „tîrg imobiliar” generalizat, care a avut de toate: cîștigători și pierdanți, prețuri bune și, mai ales, chilipiruri, sărăciți și îmbogățîți, lacrimi și chiote de bucurie, ce sunt succint și sec adunate în lista sau „izvodul de moșiile ce s-au cumpărat în oblate Basarabiei, cu arătari numelor satelor și în ce ținut anumi să află, cum și numele vînzătorilor și a cumpărătorilor”, din februarie 1814, pe care îl publicăm acum (vezi *Anexa*).

Lista, așa cum s-a păstrat, cuprinde 387 de sate și părți de sate, răspîndite în toate ținuturile Moldovei din stînga Prutului. Din încheierea abruptă a „caietului” de șase file păstrat, pare să rezulte că lista a mai avut o filă sau poate două, între timp pierdute, cu care numărul așezărilor ar spori cu cîteva zeci. Faptul că lista ar fi putut avea cîteva file în plus este dovedit și de o serie de documente inedite, care cuprind sate ce nu sunt printre cele din *izvodul* păstrat. Oricum ar fi, lista păstrată cuprinde peste jumătate din satele din ținuturile din Basarabia, dacă luăm drept reper numărul de 685 de sate și 17 tîrguri, oferit de Ion Nistor (1991, p. 179)¹¹. În afara listei au rămas, în cazul în care stăpînirea lor nu era îmbucătățită, satele stăpînite de boierii care s-au stabilit în Basarabia, satele răzășești și satele mănăstirești. Informația, cuprinsă în acest document sintetic, dă seamă și despre stăpînii satelor și părților de sate în 1812, chiar dacă, în unele cazuri, se poate ca între momentul ocupației și momentul vînzării sau schimbului, proprietarul să se fi schimbat, mai ales prin balansarea dreptului de proprietate între ramurile aceleași familii. Și, totodată, documentul nu dă seamă despre sumele de bani cu care s-au vîndut aceste sate, pe de o parte pentru că părtașii nu au fost prea dornici să le facă știute, iar pe de altă parte pentru că multe dintre sumele declarate erau încărcate cu tainice povești.

Fără vreo poveste, alta decît tragică moarte a fraților Moruzi (Iorga, 1910; Goșu, 1998), a fost schimbul din 16 noiembrie 1813, prin care comisul Ioan Baș a luat de la Constantin Alexandru Moruzi și de la moștenitorii „voievozilor Dimitrie și Panaitache”, reprezentanți de epitropii: Costache Ghica logofăt,

⁸Grupajul cel mai mare de documente a fost publicat de Lapedatu (28 de acte, din intervalul 29 septembrie 1812 – 23 mai 1814; 1916, p. 15–48). De asemenea, un interesant act, prin care spătarul Ioniță Bașotă, stabilit în Basarabia, strînge moșii, prin schimb și cumpărare, de la vistiernicul Grigoraș Sturza, de la banul Ioan Vîrnay și de la Dimitrie Bogdan (cu acesta s-a înțeles pentru suma de 292.000 de lei), a fost publicat de Georgescu-Vrancea (1934, p. 175–180).

⁹Pentru actul original, vezi ANI, 320/79; vezi și cele două documente din decembrie 1813, prin care sunt lămurite unele detalii ale tranzacției (Lapedatu, 1916, p. 27–29, nr. 9–10).

¹⁰BAR, *Doc. ist.*, CXIV/151 (la 6 februarie 1814, Scarlat vodă Calimachi se îngrijea de așezarea unei „linii de străji, din Siret și pînă la munte despre Vrancea, spre a fi întru pază de boala ciurii”).

¹¹Cu o generație înainte, fără satele din raiaua Hotin, Moldova ținuturile din stînga Prutului numărau în jur de 500 de sate, potrivit recensămintelor rusești din 1772–1773 și 1774 și „condiții liuzilor” din 1803 (Dmitriev, 1973, p. 46–47, 64).

Sandul Sturza hatman și Răducanu Roset hatman, moșia întregă, Hotărniceni¹², și moșia vecină, Molești (vezi și *izvodul* de mai jos), dându-le în schimb moșiile: Pașcani, din ținutul Sucevei, Ezăreni și Giulești, numite Hodora, din ținutul Hirău, și Conțești, în hotar cu moșia Pașcani (această moșie era „luată de veci”, cu 250 de lei anual, de la mănăstirea Probota), împreună cu suma de 40.000 de lei. Schimbul s-a făcut, arată comisul Balș, cu voia patriarhului ecumenic și în urma „înaltei porunci de a se desface, spre îndestulare creditorilor ce au să ia de la casa răposaiților voievozi Dimitrie și Panaitache, întocma după hotărîre sfințelor trahtaturi și învoire a mai marilor înalte poronci, voind a ne desface și o parte și alta de moșiile din străine stăpîniri” (*ANI, Doc.*, 340/48)¹³. Schimbul s-a întîmplat cu adevărat, pentru că la 22 iulie 1814, epitropii au scos la mezat, cu învoirea domnului, moșiile din dreapta Prutului (*ANI, Doc.*, 143/75).

Cu poveste, însă, au fost extraordinarele, la propriu și la figurat, vânzări de moșii, întîmplate într-o singură zi, 21 decembrie 1813, care îl au drept protagonist pe comisul Alexandru Panaite. Dintre actele întocmite atunci, după un formular de cancelarie asemănător, am descoperit cinci, nefiind deloc exclus să mai fie și altele. Motivația superioară a acțiunii de vânzare-cumpărare este clar exprimată: „după poruncile ce sînt date de obștie cu puterea legăturii trahtaturilor pentru toți acei ce au moșii și acareturi, adică în stînga Prutului, acei ce sînt cu lăcuința în dreapta Prutului, și în dreapta Prutului, acei cei sînt cu lăcuința în stînga Prutului, ca să să pue la cale și să să desfacă pînă la eșirea protizmiei, ce are cursul său pînă la 2 ghenarie, anul 1814, prin oricarele chip vor pute spre împlinirea poroncii”. Iar motivul imediat și dătător de seamă asupra chinului vânzătorilor de a-și găsi cumpărători este aidoma formulat: „negăsind chip cu schimb deopotrivă și de mulțămire a le da și a lua în dreapta Prutului”.

Și iată, știind cumpărătorul, care sunt vânzătorii, care sunt satele și care sunt sumele: Iordache Roset fost mare vistiier vinde tîrgul Briceni și moșiile Hrubna și Hrimancăuți, toate într-un hotar, la ținutul Hotin, precum și tîrgul Soroca și moșia Rublenița, într-un hotar, la ținutul Soroca, cu 550.000 de lei (*ANI, Doc.*, 341/11 și 341/5)¹⁴; Neculai Roset fost mare spătar vinde moșiile: Rădești, Șcheia, jumătate de Mălești, jumătate Tăisăni, trei părți din Trielești, „toate într-un hotar, supt nume de Sculeni”, la ținutul Iași, împreună „cu carantina din stînga Prutului”, în preț de 400.000 de lei (*ANI, Doc.*, 341/10 și 341/4); spătăreasa Catinca Ghica vinde moșiile: Medvica sau tîrgul Lipcani, Crușăuți, Cîșla Zamgiului, Răsteul, Hlinaia și Coșuleni, toate într-un hotar, la ținutul Hotin, jumătate din Șofricani și jumătate din Pașușeni, într-un hotar, la ținutul Iași, Zăhăicani, Stolniceni, Stîngăceni și jumătate din Hiliuți, într-un hotar, la ținutul Iași, tîrgul Rezina și moșia Tohnoaia, într-un hotar, la ținutul Orhei, Sărăteni, Avrămeni, Coromîslești, părți din Coropcenii, părți din Hîjdăeni, părți din Ciocîlteni, într-un hotar, ținutul Orhei, Perieni, Măzărești, jumătate din Roșcani, într-un hotar, la ținutul Orhei, cu prețul de 909.000 lei (*ANI, Doc.*, 341/9 și 341/7); vistierniceasa Anica Bogdan, soția vistiernicului Iordache Roset, vinde moșia Sărata, din ținutul Iași, cu 80.000 de lei (*ANI, Doc.*, 341/8 și 341/6). Prețul total, 1.939.000 lei! Tainele acestor contracte se mai luminează, dacă citim clauza cuprinsă în toate, într-o formă mai succintă sau mai dezvoltată. Iat-o, desprinsă din actul de vânzare al spătăresei Catinca Ghica¹⁵: „să aibă a mi-i plăti în vade de doizprăzăci ani, fără de nici o dobîndă, ce tot venitul ce va eși de pe moșiile acestea să fie dator a mi-l da mie în preajma dobînzii banilor, scăzînd numai cheltuiala ce să va face cu căutarea moșiilor pe fieștecăre an”. Pentru că vânzătorii de mai sus erau rude între ei, comisul Alexandru Panaite a dat, în aceeași zi, un act prin care se recunoaște a fi doar „vechil și purtător de grijă” a acestor moșii, fără arăta că s-a angajat să și le cumpere cîndva (*ANI, Doc.*, 143/74). Acest lucru dă mărturie despre faptul că, acei 12 ani, prevăzuți în contracte,

¹²Moșia Hotărniceni a fost încorporată Moldovei în 1775 de Grigore Alexandru Ghica, care a dăruit-o fiilor săi Dimitrie și Alexandru (*Năstase, 1933*, p. 318–322).

¹³Comisul Ioan Balș și-a vîndut și el averea din dreapta Prutului, care cuprindea și 74 de sălașe de țigani (371 de suflete). Acestea au fost vîndute, la 18 decembrie 1813, vornicului Dimitrie Bogdan, cu suma de 42.665 de lei (*ANI, Doc.*, 606/34).

¹⁴Originale, unul cu semnătura cumpărătorului și unul cu semnătura vânzătorului; următoarele trei acte de vânzare-cumpărare sunt tot dublete.

¹⁵Catinca Ghica a fost soția lui Nicolae Roseti-Roznovanu (*ANI, Doc.*, 341/13), de care a divorțat după un răsunător proces; vezi și *Rosetti, 1938*, p. 121–122).

s-au dorit a fi doar o voltă și o „iconomicoasă schimbare”, pînă la „întruparea țării iarăși într-o stăpînire sau pînă la o prifacire a stăpînirii” (*Lapedatu, 1916*, p. 12, 23–24, nr. 6)¹⁶. Apoi, din cîte se pare, aceste acte nu au avut viață lungă¹⁷, pe de o parte pentru că nu sunt menționate în lista de mai jos, iar pe de altă parte pentru că, încă din primăvara anului 1814, o parte dintre moșii reapar în stăpînirea vînzătorilor.

Un alt cumpărător norocos a fost pitarul Teodosie, care doar cu cîteva zile înainte de expirarea „protezmei di optsprezăci luni”, a cumpărat, la 30 și 31 decembrie 1813, de la Nastasia Roset, fiica răposatului Neculai Roset logofăt și soția banului Costachi Razu, moșiile ei de zestre: Pripiceni, pe care era satul Dubna, jumătate din Părcanile, jumătate din Ciripcău, în ținutul Soroca, pentru care vînzătoarea a primit învoire de la fratele ei, Iordache Roset vistier, cu 60.000 de lei (*ANI, Doc.*, 215/8), iar de la Safta Costachi, fiica vornicului Costandin Costachi și soția comisului Teodor Sturza, moșiile: Cunice, cu acareturi și cu sat, și o parte din Hăsnășani, cu heleșteu și moară de piatră pe Cobolta, tot în ținutul Soroca, pentru 80.000 de lei (*ANI, Doc.*, 462/50; *Ghibănescu, 1914*, p. 353–356), după ce, la 1 decembrie, a cumpărat de la epitropii beizadelei Costachi Moruzi și de la domnița Ralu, fiica lui Alexandru Costandin Mavrocordat, tîrgul Telinești, din ținutul Orhei, cu 90.000 de lei (*ANI, Doc.*, 191/61¹⁸; *Costăchescu, 1930*, p. 35). Aceste vînzări s-au produs cu adevărat, fiind nominalizate în lista de mai jos, iar pitarul Teodosie a intrat în stăpînirea acestor moșii, pe care, prin testamentul din 13 noiembrie 1817, le-a lăsat moștenire copiilor săi (*Costăchescu, 1930*, p. 145–147)¹⁹.

În aceleași zile, proprietarii de moșii din stînga Prutului, care au rămas să trăiască în dreapta rîului, au căutat soluții ad-hoc pentru rezolvarea situației. Una dintre aceste soluții, folosite pe scară largă, ne este dezvăluită de un act, din 15 februarie 1816, prin care Teodor Balș fost mare vornic, schimbă moșii cu Ioan Străzescu și soția lui, Maria; vornicul dă trei părți din moșia Trebujăni, de pe Ciuhur, din ținuturile Hotin și Iași, „pe care este lăcuit satul Horodiște”, și ia a patra parte din moșia Ciurești și părți din moșiile Chileni și Păcurărești, din ținutul Tutova, care erau de zestre ale Mariei, precum și 12.000 lei. Însă pînă a ajunge aici, Teodor Balș arată următoarele: „deci eu ca un supus al Porții Othomanicești, după putere svintelor tractaturi, am urmat a mă desfăci de moșiile și părți de moșii, clironomii de la părinții miei și de la alte niamuri a meli, ci am avut în ținutul Hotinului, care anume să arată în țîdula mezatului, și li-am scos la sultan-mezat, pentru care urmîndu-se publicarisîre mezatului și nearătîndu-si nime nici cu o pretenții s-au săvîrșit mezatu asupra supusului împărății Rosîei, dumisali comisul Iancu Balș, precum adiverește în țîdula mezatului ci esti din 1813 dechemvrie 28, și pentru că dumnealui comisul atunce n-au avut banii ca să mi-i plătiască m-am fost alcătuit ca să mi-i plătiască cu vadeli și cu dobîndă în curgire de patru ani”, însă, pentru că vreme de doi ani comisul nu a plătit nimic, „am fost sîlit a veni însumi aice, la Chișinău, unde spre a nu intra în giudecăți li-am cumpărat moșiile și părțile de moșii și li-am luat toate într-o me stăpînire” (*ANI, Doc.*, 210/1).

3. Concluzii

Pe lîngă vînzările aparente sau „cu cîntec”, menționate mai sus, au mai fost și altele, care apar în izvodul, pe care îl publicăm acum, deoarece unele dintre moșiile „vîndute” apar în catagrafia ținuturilor 1817 a localităților din Basarabia, tot în proprietatea rezidenților din Moldova din dreapta Prutului (*Halippa, 1907*)²⁰. Totuși, avînd în vedere faptul că în această catagrafie numărul proprietarilor cu rezidența în

¹⁶La 28 decembrie 1813, Manolache Radu fost mare serdar i-a dat lui Enăcachi bănariul moșia Lucăceni din stînga Prutului, primind moșia Lucești, din ținutul Tutova, părți din Buhăești și Comănești, din ținutul Vaslui, și 5 pogoane de vie la Odobești, sperînd că „bănarul”, negustor fiind, va găsi o formă de a valorifica cu cîștig moșia din Basarabia (*ANI, Doc.*, 413/54), însă la 1 ianuarie, părțile au făcut un nou act, prin care arată că-și păstrează documentele moșiilor, pentru ca schimbul să poată fi, la cerere, anulat (*ANI, Doc.*, 413/62).

¹⁷Aceste moșii nu sunt amintite printre stăpînirile comisului Alexandru Panaite (*Bezviconi, 1943*, p. 57).

¹⁸Actul, dăruit Arhivelor Naționale din Iași, provine din arhiva istoricului basarabean Paul Gore.

¹⁹Pentru pitarul Teodosie (Teodosiu), vezi și *Bezviconi (1940)*, p. 145–147).

²⁰Acest recensămînt a fost publicat fragmentar și interpretat și de: *Tomescu (1927)*, *Porucic (1933)*, *Teodorescu (1935, 1936, 1937, 1938)*, *Mutruc (2003)*.

Moldova este foarte mare, iar numărul actelor de vânzare-cumpărare și de schimb a moșiilor din Basarabia, începînd cu ianuarie 1814, este foarte mic, s-ar putea ca acest în recensămînt să se fi înregistrat proprietarii de dinainte de valul de vânzări și schimburi din noiembrie-decembrie 1813. O dată cu începutul anului 1814, trepidația „tîrgului imobiliar” s-a potolit, iar procesul de „desfacere” a moșiilor boierești, aflate de o parte și de alta a Prutului a mai produs, vreme de cîțiva ani, doar cîteva acte de căutare a posesiei²¹, de rearanjare a vânzărilor²², de compensație acordată boierilor de domnii din Moldova pentru proprietățile pierdute din Basarabia²³ sau de arendare iluzorie a unor moșii²⁴.

Acestea fiind spuse, se poate observa, la nivel general, din documentele de mai sus și din lista de mai jos, felul în care separarea proprietăților și a familiilor a dus la ruperea țării, însă, totodată, în plan secund, acest noian de nume de așezări și de stăpîni va putea fi folosit, cîndva, la realizarea unui dicționar istoric și toponimic al localităților din stînga Prutului²⁵, după modelul aceluia alcătuit pentru localitățile din dreapta Prutului de colectivul de toponimie de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, coordonat de profesorul Dragoș Moldovanu.

Bibliografie

A. Surse

- ADIRR = *Acte și documente relative la istoria renașterii României*, publicate de Ghenadie Petrescu, Dimitrie A. Sturdza și Dimitrie C. Sturdza, vol. I, București.
- ANB, *Doc. mold.* = Arhivele Naționale București, Documente moldovenești.
- ANI, *Doc.* = Arhivele Naționale Iași, Documente.
- BAR, *Doc. ist.* = Biblioteca Academiei Române, București, Documente istorice.
- Bezviconi, Gh. (1940). *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru. Actele Comisiei pentru cercetarea documentelor nobilimii din Basarabia, la 1821*, publicate de Gheorghe G. Bezviconi, vol. I, București.
- Bezviconi, Gh. (1943). *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru. Actele Comisiei pentru cercetarea documentelor nobilimii din Basarabia, la 1821*, publicate de Gheorghe G. Bezviconi, vol. II, București.
- Doc. Mold.* = *Documente privind istoria Moldovei sub ocupația militară rusă (1806–1812)*, vol. întocmit de A. Agachi, I. Varta, V. Constantinov, L. Svetlicinai, T. Varta, Chișinău, 2012.
- Doc. Ț. Mold.* = *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (august 1808 – iunie 1809)*, vol. întocmit de Demir Dragnev, Larisa Svetlicinai, Teodor Candu, Tudor Ciobanu, București–Brăila, 2017.
- Drăghici, M. (2017). *Istoria Moldovei pe timp de 500 de ani pînă în zilele noastre*. Ediție, introducere și note de Andrei Pippidi, Editura Academiei Române, București.
- Ghibănescu, Gh. (1914). *Surse și izvoade*, vol. IX (*Documente basarabene*), ed. Gh. Ghibănescu, Iași.
- Halippa, I. (1907). *Роспись землевладѣнія и сословнаго строя населенія Бессарабіи по даннымъ переписи 1817 года*, în „Труды Бессарабской Губернской Ученой Архивной Комиссии”, III, Chișinău, p. 3–229.
- Sava, A. V. (1933). *Crimpele din viața Basarabiei sub ruși (1812–1830)*, II, nr. 11, p. 677–692.
- Sava, A. V. (1935a). *Din istoria problemei agrare în Basarabia. Răzvrătire țărănească în tîrgul Lăpușnei. Raporturile dintre săteni și proprietarul moșiei după răpirea Basarabiei. Înfruntărea regimului sub ruși. Lista gospodărilor din Lăpușna în 1817*, în „Arhivele Basarabiei”, VII, nr. 2, p. 145–160.

²¹ Aceeași jupîneasă, Catinca Ghica, după divorțul de Neculai Roset, căuta la 9 mai 1817, să-și ia în stăpînire moșiile de zestre, aflate în stînga și din dreapta Prutului, de la epitropii: logofătul Dimitrie Sturza și hatmanul Răducanu Roset (ANI, *Doc.*, 479/25 și 143/83).

²² La 15 mai 1817 mai 15, Costandin Sturza fost mare agă îi vinde lui Gheorghe Potirachi maior moșiile Vlădești și Brițcani, din ținutul Greceni, „clironomie de la părinții lui”, rămase în urma împărțelii cu fratele lui, Ștefan Sturza spatar, cu 110.000 lei, prin vechilul „Ioan Sturza fost mare spatar, supusul a aceștia împărății a Rosiei” (ANI, *Doc.*, 611/5).

²³ La 10 septembrie 1814, vistierniceasa Zmaragada Balș, care primește de la Scarlat vodă Calimachi 50 de poslușnici, pentru că, „prin așăzarea hotarului Prutului, cea mai mare parte a moșiei dumisale, Zberoaia, de la ținutul Eșii, care o are de zăstre, au rămas în partea de la stînga a Prutului, iar mai virtos oamenii ce-i ave pe dînsa, cu satul, casă și altele au rămas cu totul în partea aceia” (ANI, *Doc.*, 462/59).

²⁴ În iunie 1826, hatmanul Iordachi Balș și soția sa, Anica Balș, au arendat paharnicului Mihalache Chinezu, venitul moșiilor din ținutul Iași, „din oblastia Basarabiei”: Dănușani, cu seliștile Oișeni, Băilești, Țuțora Nouă și Țuțora Veche, Vladnicul, cu seliștele sale, și Pîrlitii, pe patru ani, cu 3.000 de lei pe an; însă cine poate spune cum și-a onorat arendașul obligațiile asumate prin contract, de vreme ce trăia la Iași! (ANI, *Doc.*, 229/2).

²⁵ Din cite știu, dicționarul realizat de la Vladimir Nicu (1991) a rămas singura încercare de acest gen, realizată după căderea comunismului.

Sava, A.V. (1935b). *Din istoria problemei agrare în Basarabia. Răzvrătire țărănească în târgul Lăpușnei*, în „Arhivele Basarabiei”, VII, nr. 3–4, p. 241–256.

Tomescu C.N. (1927). *Catagrafia Basarabiei din 1817. 1. Ținutul Hotinului*, Chișinău, 1927, p. 3–49.

B. Lucrări de referință

- Bezviconi, Gh. (1936). *Din vremea lui Alexandru Sturdza (1791–1854)*, în „Din trecutul nostru”, nr. 36–39, p. 1–81.
- Casso, L. (1940). *Rusia și basinul dunărean*, trad. de Șt. Gr. Berechet, Iași.
- Cazacu, P. (1992). *Moldova dintre Prut și Nistru (1812–1918)*, Chișinău.
- Costăchescu, M. (1930). *Satul și târgul Telinești din județul Orhei. Schiță istorică*, Iași.
- Dmitriev, P.G. (1973). *Народное население Молдавии (по материалам перенуеу 1772–1773, 1774 и 1803 гг.)*, Chișinău.
- Goșu, A. (1998). *Pacea de la București și Moruzeștii*, în *Național și universal în istoria românilor. Studii oferite prof. dr. Șerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani*, redactori Ovidiu Cristea și Gheorghe Lazăr, București, p. 362–387.
- Goșu, A. (2008). *Între Napoleon și Alexandru I. Principatele dunărene la începutul secolului al XIX-lea*, București.
- Georgescu-Vrancea, C. (1934). *Boierimea basarabeană și pacea din București din anul 1812*, în „Arhivele Basarabiei”, VI, nr. 2, p. 175–180.
- Gumenăi, I. (2002). *Istoria ținutului Hotin de la origini pînă la 1806*, Chișinău.
- Iorga, N. (1910). *Alte lărmuriri despre veacul al XVIII-lea după izvoare apusene. Luarea Basarabiei și Moruzeștii*, București.
- Iorga, N. (1912a). *Din ținuturile pierdute. Boieri și răzeși în Bucovina și Basarabia în cele dintîi decenii după anexare*, București.
- Iorga, N. (1912b). *Basarabia noastră. Scrisă după 100 de ani de la răpirea ei de către ruși (Studii și documente cu privire la istoria românilor, vol. XXIV)*, Vălenii de Munte.
- Iorga, N. (1938). *Istoria românilor*, vol. VIII (*Revoluționarii*), București.
- Iorga, N. (1995). *Neamul românesc în Basarabia*. Ediție îngrijită, introducere, note și bibliografie de Iordan Datcu, Ed. Fundației Culturale Române, București.
- Lapedatu, Al. (1916). *Documente și lămuriri istorice cu privire la desfacerea proprietăților moldovene de peste Prut după pierderea Basarabiei (16/28 mai 1812 – 2/14 ianuarie 1814)*, București.
- Mutruc, V. (2003). *Cu privire la evoluția proprietății funciare în Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în *In memoria professoris Mihail Muntean*, editori: Valentin Tomuleț, Igor Șarov, Igor Ojog, Aurel Zanoci, Chișinău, p. 114–136.
- Năstase, Gh.I. (1933). „Hotarul lui Halil Pașa” și „cele 2 Ceasuri”. *Schițarea unei probleme de geografie istorică și politică moldovenească*, în „Viața Basarabiei”, II, nr. 6, p. 309–322.
- Nicu, V. (1991). *Localitățile Moldovei în documente și cărți vechi. Îndreptar bibliografic*, vol. I–II, Chișinău.
- Nistor, I. (1991). *Istoria Basarabiei*, Chișinău.
- Niță-Danielescu, D. (2017). *Mănăstirile „închinat” din Moldova în anii războiului ruso-turc (1806–1812)*, în *Relațiile românilor cu Muntele Athos și cu alte Locuri Sfinte (sec. XIV–XX). În onorom Florin Marinescu*, editor Petronel Zahariuc, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2017, p. 385–393.
- Porucic, T. (1933). *Regiunile naturale dintre Prut și Nistru*, în „Viața Basarabiei”, an II, nr. 3, p. 156–167.
- Poștarencu, D. (2006). *Anexarea Basarabiei la Imperiul Rus*, Chișinău.
- Rosetti, R. (1909). *Arhiva Senatorilor din Chișinău și ocupația rusească de la 1806 la 1812*, III (*Amănunte asupra Moldovei de la 1808 la 1812*), București.
- Rosetti, R. (1938). *Familia Rosetti, I (Coborîtorii moldoveni ai lui Lascaris Rousaitos)*, București.
- Sturdza, M.D. (2004). *Familiele boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică*, vol. I, coordonator și coautor Mihai Dim. Sturdza, București.
- Teodorescu, C. (1935). *Moldova și Basarabia 1807–1817*, în „Arhivele Basarabiei”, VII, nr. 1, p. 45–73.
- Teodorescu, C. (1936). *Moldova și Basarabia în 1807–1817. Averele mișcătoare și populația jud. Hotin*, în „Arhivele Basarabiei”, VIII, nr. 4, p. 266–275.
- Teodorescu, C. (1937). *Moldova și Basarabia 1807–1817. Averele nemișcătoare și populația județului Soroca în 1817*, în „Arhivele Basarabiei”, IX, nr. 1–4, p. 102–111;
- Teodorescu, C. (1938). *Moldova și Basarabia 1807–1817. Averele nemișcătoare și populația județului Soroca*, în „Arhivele Basarabiei”, X, nr. 1–4, p. 129–138.
- Tomuleț, V. (2007). *Cronica protestelor și revendicărilor populației din Basarabia (anii 1812–1828)*, Chișinău, 2007.
- Tomuleț, V. (2014). *Basarabia în epoca modernă (1812–1918). Instituții, regulamente, termeni*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Chișinău.

Anexa A. ANB, Doc. mold., XIII/12. Original, hîrtie, 6 file.

Izvod de moșiile ce s-au cumpărat în oblaste Basarabiei, cu arătari numele satelor și în ce ținut anumi să află, cum și numele vânzătorilor și a cumpărătorilor. 1814 februarie

No.	Numele moșiilor		Cini anumi au vîndut	Cini anumi au cumpărat
1	Tudorenii	în ținutul Grecenilor	spatarul Iordachi Roset	comisul Iancul Baș
2	Petreceuca			
3	Besăreca			
4	Corcanii			
5	Cimișani	în ținutul Orheiului	vechil postelnicul Costachi Haret	comisul Costachi Sturza
6	Roșcanii			
7	părți din Cobusca de Sus și de Gios ot Orhei			
8	Petricanii ot Orheiu			
9	Vornicenii ot ținutul Hotinului	în ținutul Sorocii	vornicul Dimitrachi Bogdan	spatarul Ioniță Bașotă
10	Ghizdita			
11	Vale Țarigradului			
12	Pustiul			
13	Micoreni cu săliștile	în ținutul Orheiului		
14	Țahnăuții cu săliștele			
15	Holboca			
16	Șoltoae cu săliștile, în ținutul Iașii			
17	Tirteștii	în ținutul Grecenilor		
18	Coplenii			
19	din moșie Ialovăț, 2 părți, în ținutul Orhei		banul Ion Vârnav	spatarul Ioniță Bașotă
20	Popornița	în ținutul Eșii	vistiernicul Grigoraș Sturza	spatarul Ioniță Bașotă
21	Nicoreni, ce să numesc și Ochi Albu			
22	Corcotenii cu săliștile			
23	Răciula, cu săliștile			
24	Aluniș, fără sat			
25	Dondășanii, cu sat			
26	Mărceștii din ținutul Orhei		Mitropolia din Eși	spatarul Ioniță Bașotă
27	Corneștii, ce să numești și Cotelna, cu părțile, din ținutul Lăpușna		vornicul Dimitrii Ralet	caminarul Zamfrachi Rale
28	Căpreștii	în ținutul Sorocăi	spatarul Alexandru Mavrocordat	Costandin Iofce vel căpitan
29	Porcarii			
30	Dărcăuții	tij, ținutul Sorocii	a Mitropoliei din Eși	sardar Alexandru Anastasiu
31	Heleceu			
32	Braicăul			
33	Costuleni	din ținutul Iași	tij a Mitropoliei din Iași	tot sardarul Alexandru Anastasiu
34	Prisăcani			
35	Hăuleștii			
36	Morțăștii cu săliștile, din ținutul Lăpușnii		spatareasa Safta Bogda	postelnicesei Ghedeonovei
37	Văsienii	din ținutul Orheiului	spatarul Iancul Milcescu	spatarul Ioniță Bașotă
38	Manoileștii			
39	Policenii			
40	Comăneștii			

41	Vișnăci ²⁶			
42	Bețanii			
43	Mînzatu			
44	Volniceni, ce să numesc și Potani, în ținutul Hotinului		șatrareasa Ralița Bosiiasa	colescului săcritar Ianov
45	o a 4 parti din moșie Iurcenii, din ținutul Orheiului			
46	Hulpeștii, din ținutul Iași		paharniceasa Paraschiva Iurașcova ²⁷	fecioru ei, Costandin
47	Hotărniceni, cu toate siliștile		epitropii D. Moruz	comisul Iancul Baș
48	Moleștii			
49	Drojdieștii, din ținutul Sorocii ²⁸		aga Alecu Cantacuzino	Luca Estratiul
50	Ochinceștii, din ținutul Sorocii		Rocsanda Roset spatareasa	postelnicul Iordachi Frunzăți
51	Șărbăneștu ²⁹ , din a 4 parte o a 16 parti		preot Pantelimon Petrachi	lăcuiitorilor din Bucovina, Iordachi Tăut și lui Gheorghii Savinschii
52	Fădcăuții cu o a 3 parte din a 3 bătrîn. Aceste părți sînt amîndoî în ținutul Hotinului			
53	din Forosca a 32 părți	în ținutul Hotinului	Gheorghii Alexandri și Dumitru Luțchii	tot acestor de mai sus arătați
54	Șărbăneșul			
55	din Fătcăuți a 18 părți			
56	Modvaliche ³⁰ , din ținutul Orheiului		băniasa Catrina Cozmuliasa	caminaru Zamfirache Rale
57	o a patra parte din Hrușevăț, în ținutul Hotinului		polcovniciasa Soltana Tălpoai	lui Dumitru Sălcian
58	Brătulenii	din ținutul Iașului	pitarul Vasili Coroiu, cu soru-sa, Iliana, după diiată le-au dat	ficioilor lui Vasili: lui Gheorghii și fetilor, Zmărandii și Profirii
59	Morăștii			
60	Negreștii			
61	Horăștii			
62	Marcăru ³¹			
63	Corneștii			
64	Hotineștii			
65	a 6 parte din Hădărăuți	în ținutul Hotinului	stolnicul Grigori Tomița și Costache Manole	sardarul Manolachi Radul
66	giumătate din Măndăcăuți			
67	Miclăușăni	în ținutul Iași	Ion Scorțăscu	știab căpitan Stroici
68	giumătate de Trilești			
69	a patra parte din Ținești, ținutul Hotinului		Vasili Lână	lui Iordachi Morțun
70	a 3 parte din Dumeni, ținutul Hotinului		păhărniceasa Nastasie Stamate	paharnicul Toma Stamate
71	Meșanii, ot ținutul Orheiului		maior Dănca	tot lui Stamate

²⁶Probabil: „Văsieni”.

²⁷Lectură nesigură.

²⁸Mai întii scriitorul a scris: „Orheiului”, după care a corectat.

²⁹Așa în original; probabil: „Șerbinți”.

³⁰Așa în original; nu am regăsit numele satelor în listele de sate ale ținutului Orhei.

³¹Așa în original; poate, greșit, pentru: „Măcărești” (?).

72	Stăuceni, ținutul Hotinului		banul Ioniță Prăjăscu	tot lui Stamate			
73	Criveștii	în ținutul Sorocii	spatarul Alexandru Ghica	postelnicul Alexandru Ghica			
74	Horghineștii						
75	Cărăpușani						
76	Pepelenii						
77	Visternicenii						
78	Cotuleștii						
79	Pogribeni						
80	Băgrăneștii						
81	Mărculeștii						
82	Trepeteni						
83	Floreștii						
84	Buneștii						
85	Săvirova				în ținutul Grecenii	spatarul Costandin Sturza	spatarul Ioan Sturza
86	Albeștii						
87	Coșârnița	ținutul Orheiului	vistiernicul Grigoraș Sturza	vistiernicul Grigoraș Sturza			
88	Ciornița						
89	Solonețul						
90	Ghinceștii, ot ținutul Sorocii						
91	Fundurelile, în ținutul Iași				ținutul Orheiului	epitropii Catrini Stăvilă	tij lui Cazimir
92	Țipirica, ot ținutul Orheiului					epitropii lui Toader Carp: caminarul Ioan Carp și căpitanul Dumitru Carp	paharnicul Toma Stamate și medelnicerul Andrieș
93	Vlădeștii					caminarul Ioan Carp	medelnicerul Mandachi Andrieș
94	Brețcanii				ținutul Iași	vornicul Dimitrii Ralet	sardarul Gheorghii Leondari
95	giumătate de Rujăneț, ce să numește Bîrlădeni					călugărița Zamfira Scorțasca	caminarul Panaite Cazimir
96	Budeștii					sardarul Alexandru Anastasiu	tij, caminarului Panaite Cazimir
97	Dumăneștii						
98	Chițcanii						
99	Negurenii						
100	o parte din Pupăzăni						
101	Tîrșițani, ot ținutul Sorocii						
102	Borzăștii, cu alte părți, în ținutul Iași						
103	488 stînjani din Moruzăni						
104	giumătati de Crucești						
105	Costurenii ³²						
106	din Bălășaști, părți						
107	din Bîncicani, părți						
108	din Milești						
109	din Cobăești						
110	giumătate de moșie Cărpîța, din ținutul Iași						
111	Fedeștii						
112	o parte din Giulești						
113	Telineștii						
114	Dumeștii, ce să numești și Ghermanca						
115	Vărticăuții						
116	Dresîții ³³						

³²Sau „Costuleni”.

³³Poate: „Drevcăuți”.

117	Solonețul			
118	Mihălășani			
119	Vădenii	ținutul Orheiului sau Lăpușna	tij sardarul Anastasiu	
120	Hudiceni			
121	Mărteștii, părți	în ținutul Orheiului și a Eșului	ban Toader Carp	caminarul Panaite Cazimir
122	Grebleștii, părți			
123	Ghireștii, părți			
124	Mirceștii, părți			
125	Vrăneștii	în ținutul Orheiului	caminareasa Zoița Carp	tot lui Cazimir
126	o parte din Onteni			
127	o parti din Galbăna		tij	
128	Văteji	în ținutul Sorociei	caminarul Costandin Carp	tij lui Cazimir
129	Năpadova			
130	o parte din moșie Chetroasa, ținutul Orheiului		tij	tij
131	Levinții	ținutul Hotinului	logofătul Iordachi Canta	postelnicul Alecu Ghica
132	giumătate de moșie Balamutca			
133	a 4 parte din Tribisăuți			
134	Cărlăcău			
135	Romancăuți	ținutul Hotinului	spatar Alexandru Ghica	Vasili Roset
136	Salișca ³⁴ , în ținutul Hotinului			
137	a 3 parte din Dănceni	în ținutul Orheiului	polcovnicul Panaite Docan	Vasili Roset
138	a 3 parte din Dulițeni			
139	a 3 parte din Ulmeni			
140	Vărnăuții	ținutul Hotinului	voniciasă Zoița Bălșoai	stolnicul Matei Râșcanu
141	Vășcoștii			
142	giumătate din Bîrlănești			
143	Izvoarele și Lozăni, ținutul Sorocăi			
144	Perisăcina, ținutul Orheiului			
145	Tătărașani	ținutul Codrului	sardareasa Ilinca Cantioai	
146	Bosînceni			
147	Șărpenii	ținutul Orheiului	spatarul Iordachi Ghica	Rucsandii Sturzoai
148	Pugăcenii			
149	Bîrnova și Cot(ul) Sorociei, ținutul Hotinului		aga Alecu Ghica	Negușitorului din Odesa, al 2-le ghildi, Coțovschii
150	Măndăcăuții	ținutul Hotinului	sardarul Manolachi Radu	căpitanului Iancul Radul
151	a 6 parte din Hădărăuți			
152	Vărtăporul ³⁵ , în ținutul Hotinului		caminarul Costandin Negre	caminarul Panaite Cazimir
153	o parte din Cornești	ținutul Iașului	Marie, soție lui Toader Mărgărint	lui Iordachi Bantăș
154	o parte din Coștoroh ³⁶			
155	Tîrnova	ținutul Sorociei	Grigori Cugureni ³⁷	lui Ion Crâste
156	giumătate de Briceva			
157	946 stînjani din Siliști, în ținutul Iași		caminarul Anastasii Scorțăscu	caminarul Zamfrache Rale
158	o parti din Vărzărești	ținutul Orheiului	epitropii boierului Conachi	tij lui Zamfrachi
159	giumătati din Hoginești			

³⁴Probabil: „Seliște”.³⁵Probabil: „Vertep”.³⁶Așa în original.³⁷Probabil: „Ciuhureanu”.

160	Sirota, ținutul Orheiului		banul Iordachi Drăghici	lui Zoe Dimitriu
161	Bodeștii			
162	a 3 parte din Zhorna, ținutul Sorociei		tij, Drăghici	clucerului Costachi Bucșănescu
163	Gindeștii	ținutul Codrului	vorniciasa Zoița Balș	lui Vasili Crâste
164	Buciumeni			
165	Cordeștia			
166	a 3 parte din Toceni			
167	Cosăuții, din ținutul Sorocăi		spătăreasa Prihirița ³⁸ Cantacozino	comisul Alexandru Panaite
168	Teșcureni, din ținutul Iași			
169	Tîrgu Leova	în ținutul Codrului i ³⁹ a Grecenilor. Deosăbit de aceste sate și siliști ce sînt pe locul cari să numești Doi Ceasuri	logofătul Costachi Ghica	spatarul Ioan Sturza
170	Măldărenii			
171	Bebenii			
172	Bujorul			
173	Băzhanii ⁴⁰			
174	Meșăanii			
175	Surducul			
176	Horanevul			
177	Mîrceștii			
178	Cepălăuții	în ținutul Hotinului	tot Ghica	tot Sturzii
179	Hancăuții			
180	Anadolul			
181	Vorhotinul ⁴¹			
182	Mihalcăuții	ținutul Orheiului	logofătul Costachi Ghica	spatarul Ioan Sturza
183	Bușăuca ⁴²			
184	Ghidulenii		comisul Alexandru Panaite	lui Gheorghii Storianu
186	o parte din Tocsobeni, ținutul Iașului		Cerchez ispravnic de aprozi	lui Gheorghii Sorocianu
187	o parte din Trifești	în ținutul Sorocăi	pitarul Gheorghii Sorocian	lui Grigori și Costandin, Soroceni
188	o parte din Mîrceni			
189	o parte din Cozmeni			
190	o parte din Zăloboteni ⁴³			
191	o parte din Fore			
192	o parte din Bocșilă			
193	o parte din Marcăuți			
194	946 stînjani din Pojorăni, ținutul Orheiului		logofeteasa Ilinca Păladi și comisul Costandin Bogdan	lui Ioniță și Toader, Surucenii
195	a 3 parte din Pășcăuți, ot ținutul Iașului		șătrarul Ștefan Stârce	căpitanul Irimie Ciuhurean
196	Ezărenii	în ținutul Iașului	ban Alexandru Beldiman	lui Matei Panaite
197	Berheciul			
198	Coretaneștii			
199	cîteva părți din Roșcani			
200	Sanja	ținutul Sorocăi	Grigorii Bașotă	stolnicul Ion Bantăș
201	Cucueții			

³⁸ Așa în original, pentru: „Prohirița”.

³⁹ Slavonism: „și”.

⁴⁰ Așa în original.

⁴¹ Așa în original.

⁴² „Bușăuca”.

⁴³ „Zăboloteni”.

202	Căzăneștii	ținutul Orheiului	epitropii banului Costachi Sturza	maiorului Șăinovici ⁴⁴
203	o parte din Cetilova			
204	Vârdeșani, în ținutul Codrului ⁴⁵		Petre Rosăt	lui Vasile Rosăt
205	Țiganca	în ținutul Orheiului	stolnicul Ion Costachi	caminarul Panaite Cazimir
206	Negreștii			
207	Ocnița, din ținutul Hotinului			
208	giumătate de Bălți din ținutul Soroca		comisul Costachi Sturza	caminarul Pruncu
209	Chelmeștii	ținutul Hotin	vistiernicul Iordache Roset	caminarul Panaite Cazimir
210	Mușineșul			
211	o a 10 parte din 24 părți din Cruhlic			
212	o a 4 parte din Sîngereni			
213	Vădenii	în ținutul Sorocii		
214	Tăbărceni	ținutul Iașului	hatmanul Sandul Sturza	lui Panaite Cazimir
215	Costănelu			
216	Zabulenii			
217	Zăhăicani	ținutul Orheiului		
218	Tîrzieni			
219	Braviceni, mai mult de giumătate			
220	Nilipăuții, din ținutul Hotinului		ban Dumitru Beldiman	spatarul Ioan Sturza
221	Cotujăni	ținutul Sorocii	spatareaș Rucsanda Roset	lui Gheorghii Dimitriu
222	Bejăica ⁴⁶			
223	Verjica ⁴⁷	în ținutul Hotinului	caminarul Mihalachi	caminarul Zamfirachi Rale
224	Bobena			
225	Vălcineșu			
226	300 stînjăni din Trășteni ⁴⁸ , ot ținutul Iașului			
227	124 stînjăni din Iazoviți și 4 stînjăni din Tocsobeni	ținutul Iași	Nastase Ciorniiasa Gheorghii Heciulă ⁴⁹	postelnicul Vasile Cujbă tij lui Cujbă
228	o parte din Onteni ⁵⁰			
229	Bărbănăuții	cîte o parte dintr-însele ot Hotin	Ion Ghițăscu	lui Ioniță bănariul
230	Medveja			
231	Cotăjini ⁵¹			
232	Hădărăuții			
233	O a patra parte din 4 părți din moșie Stroeștii	ținutul Hotinului	clucerul Ștefan și Ilii, Holbănești	supusului austriecesc Costandin Morșun
234	O a patra parte din Costuleni			
235	Putineștii, din ținutul Sorocii		spatarul Neculai Dimachi	lui Iordachi Donici

⁴⁴Lectură nesigură.

⁴⁵Urmează cuvintele: „cătref Răut”, tăiate.

⁴⁶Lectură nesigură.

⁴⁷Lectură nesigură.

⁴⁸„Trăisteni”.

⁴⁹Lectură nesigură.

⁵⁰Scris în continuare: „ținutul Eșului”, apoi tăiat.

⁵¹„Cotiușăni”.

236	Voloșnicăul, din ținutul Sorocii		Zoița Cuzoai	neguțătorului de Odesa, al 2-le ghildi, Cuțovschii
237	Negrinții	ținutul Hotinului	caminarul Ciure	feciorului său
238	Horelcăuți			
239	Criva			
240	Nisfoaia			
241	Șărcanii			
242	giumătati de Zălina			
243	giumătati din 16 părți din Zaluceni			
244	3 părți din 4 părți din Pecicul			
245	o giuimătati din 1 12 parte din Costiceni			
246	giuimătati de Dumeni	ținutul Hotin	Tudurachi Ciure, după diiată	lui Costandin
247	giuimătati de Șăndreni			
248	giuimătati de Mușineț			
249	a 3 parte din a 4 parte din Cotela			
250	giuimătate și o a 6 parte din Solonețcu			
251	o a patra parte din a 8 parte din Meleteuți			
252	o a 3 parte din Colincăuți			
253	o a 3 parte din Șișcăuți			
254	o a 3 parte din Boșcani			
255	o a 4 parte din Medveja			
256	Bogdăneștii	în ținutul Iașului	vornicul Grigori Ghica	postelnicul Alexandru Ghica
257	Huhurez			
258	Malinița ⁵² , Hotin			
259	Zarujăni, ținutul Hotinului		a vornicului Neculai Strățulat	lui Dumitru Iani
260	Cozăicu ⁵³ , ținutul Orheiului			
261	Duneștii	în ținutul Iașului	caminarul Andrei Bașotă	paharnicul Toma Stamate și medelnicerul Andrieș
262	o parte din Teșăni			
263	Ohrince	ținutul Orheiului	sărdar Grigori Codreanu	caminar Panaite Cazimir
264	Drăiceni			
265	Iucanii ⁵⁴ , ținutul Codrului			
266	a patra parte din Paustova, ținutul Hotinului		clucerul Vasili Docan	lui Iordachi Bantăș
267	o parte din Albeștiot Orheiu		Iliana Bățoae	lui Stamati Bățu
268	Bîrnova	ținutul Hotinului	spatarul Grigori Balș	caminarul Panaite Cazimir
269	Pernăuții			
270	Beșenăuții			
271	giuimătati de Lopatinți			
272	Trăistei, ce-i zic și Plop, ținutul Sorocii			
273	Mălăeștii	ținutul Orheiului	Iordachi Foti	medelnicerul Ioniță Nemișăscu
274	Tudurcenii			

⁵² „Maliniți”.

⁵³ „Cuizăuca”.

⁵⁴ Așa în original.

275	Neceștui			
276	o parte din Cuizăuca, ținutul Orheiului		comisul Alexandru Hrisoverghi	tij, Nemișăscului
277	Socii	ținutul Iașii	sărdar Costandin Burghele	medelnicerul Gheorghii Dimitriu
278	a 6 parte din Bozieni			
279	a 6 parte din Răd(iu) Mari			
280	Aluru, ținutul Codrului		spatarul Grigorii Cuza	lui Neculai Milu
281	Taracauții	ținutul Iașii	spatarul Costandin Roset	spatarul Ioan Sturza
282	Măgura			
283	Tilișăuca	ținutul Sorocii	căminarul Vasili Balș	paharnicul Stamati și medelnicerul Andrieș
284	Veșca			
285	Borosăanii, ținutul Sorocii		ban Ștefan Bașotă	tij, numiților mai sus
286	Corneștii	ținutul Iașului	stolniciasa Marie Holbăniasa	neguțitoriului Capșa
287	o parte din Cozmeni			
288	Vascăuții, ținutul Orheiului		Toader Silion	paharnicul Stamate i lui Andrieș
289	Cogîlniceni, ținutul Orheiului		epitropii ficiei lui Manolachi Balș	neguțitoriului Ion Hărțăscu
290	o a patra parte din Alcidar	ținutul Sorocii	stolnicul Costandin Manoli	medelnicerul Manolachi Andrieș
291	o a patra parte din Leșciasa			
292	Cocliia	ținutul Codrului	paharnicul Alecu Afenduli	sardarul Vartolomei
293	Giumătate de Răulele			
294	giumătate de Ruptura Mare			
295	Blîndenii	ținutul Orheiului		
296	giumătate de Scurtești			
297	o parte din Lămășăni	ținutul Hotinului	Costandin Bantăș și spatareasa Marie Costache	lui Iordachi Bantăș și sptarului Ioan Sturza
298	o parte din Dușăni			
299	o parte din Pătrăuți			
300	o parte din Căfieni			
301	Brînzăanii			
302	Perienii	ținutul Sorocii		
303	Climăuții			
304	Horodiște			
305	Sinesul ⁵⁵ , ținutul Hotinului		visitiernicul Sandul Sturza	caminarul Panaite Cazimir
306	o a patra parte din Mașcăuți, ținutul Soroca		clucerul Tudurachi Ciure	surori-sa, Casandrii
307	Cioropcani, giumătate, ținutul Iașului		epitropii D. Muruz	lui Ilii Buzne
308	giumătate de Cosăești	ținutul Hotinului	ban Arghirii Cuza	lui Iancu Dimitriu
309	Ghermăzării			
310	Cupcinu, ținutul Hotinului		ban Gheorghii și Toader Buhuș	lui Costachi Popov
311	Sărata, ținutul Orheiului		epitropii D. Muruz	lui Vasili Iamandi
312	Pravila	ținutul Sorocii	tij, epitropii D. Muruz	lui Gheorghii Meleli ⁵⁶
313	Vădurelile			
314	Lăncăuții, ținutul Sorocii		tij, epitropii D. Muruz	lui Vasili Pușcă
315	tîrg Telineștii, ținutul Orheiului		tij, epitropii	pitar Teodosii

⁵⁵Așa în original.⁵⁶Probabil: „Meleghi”.

316	Bogdăneștii, ținutul Iașului		sulgereasa Marie Năstasi	lui Panaite Cazimir
317	Crimenciuc, ținutul Sorocii		stolnicul Iordachi Murguleț	feciorului său, Vasili
318	o a 3 parte din giurățate de Stroești, ținutul Hotinului			
319	Unienii ⁵⁷ , ținutul Iașului		Iliana Carage	comisul Alexandru Negre
320	Tintanii, ținutul Grecenilor		sardăreasa Iliana Cantacuzino	comisul Iancul Balș ⁵⁸
321	o a 3 parte din 5 bătrâni din Onteni, ținutul Iași		Zamfira Cujboai	postelnicul Vasili Cujbă
322	Izbește, ținutul Orheiului		vornicul Costandin Balț	vornicul Costandin Păladi
323	giurățate de Paustova, ținutul Hotinului		clucerul Vasili Docan	tij lui Păladi
324	Boșcana, giurățate	ținutul Hotinului	sulgereasa Marie Brănoai	paharnicul Toma Stamate
325	Vertepul, giurățate			
326	Ringaciul, giurățate			
327	Șălăuții, fără o a 4 parte			
328	Cunice	ținutul Sorocii	Safta Costinoai	pitarul Teodosii
329	o parte din Hăsnășăni			
330	Corneștii, ținutul Hotinului		hatmanul Răducanu Roset	comisul Iancul Balș
331	giurățate de Frăsinești, ținutul Iași			
332	Drăgușăștii	ținutul Iașii	vornicul Alecu Balș	comisul Iancul Balș
333	Zberoai			
334	Piceștii			
335	tîrg Pinzăreni			
336	Pinzărenii Vechi			
337	Sfrejăanii			
338	Ifrimeștii			
339	o parte din Bîlcurești			
340	Vale Ranhului			
341	Bălăniali ⁵⁹			
342	Pogoneștii, ținutul Hotinului	ținutul Soroca	vistiernicul Alecu Balș	comisul Iancul Balș
343	Corbul			
344	Ciornoleuca			
345	Andrieșăni			
346	Vovătenii, cu alte părți, ținutul Hotinului		medelnicerul Tănase Feștilă	lui Vasile Crăste
347	o parte din Florenți, ținutul Iași		Ion Bosii	sulgerul Pascal Tudori
348	din Trifești i Frumoasa, cite o parte	ținutul Grecenilor	spatarul Neculai Hrisoverghi	comisul Iancul Balș
349	o a 6 parte din Găunișăni ⁶⁰			
350	giurățate de Hîrjăuți, ținutul Hotinului		medelnicereasa Marie Feștiloai	caminarul Zamfirache Rale
351	giurățate de Cotuijăni	ținutul Hotinului	Darii iconumul	tit. sovednic Teodosiu

⁵⁷Probabil: „Unghenii”.

⁵⁸Nume scris pe loc șters.

⁵⁹„Bălănești”.

⁶⁰Așa în original.

352	giumătate de Bosieni			
353	Verejăni	ținutul Orheiului	Marie Irimieva	tij lui Teodosiu
354	Vărzăreștii			
355	Bodurcenii			
356	Cerbiceni, giuătate, ținutul Hotinului		paharniceasa Marie Micliasca	tij lui Teodosiu
357	Șărăuții, ținutul Hotinului		clucerul Dinu, Gheorghii și Enachi, Negruțăști	lui Manolachi Negruți
358	Goteștii, ținutul Grecenii			
359	Tohatinu	ținutul Orheiului		
360	Mihușani			
361	Vadul lui Vodă			
362	Boșcana			
363	Stoicani, ținutul Sorocăi	ținutul Hotinului	ban Petrachi Cazimir	caminar Panaite Cazimir
364	Novosălița			
365	Hropevna			
366	o parte Deinăuți			
367	giuătate de Rusăști			
368	o a 4 parte de Nelipăuți			
369	Săncăuții			
370	o a 3 parte din Cotiușani			
371	Berlinții			
372	giuătate de Gurmuzăni			
373	2 părți din o a 5 parti din Nisloveni i din Copelova și din Cotela			
374	Dolinenii	ținutul Hotinului	vornicul Toader Balș	comisul Iancul Balș
375	Doljocu			
376	o parte din Trebujăni			
377	10 părți din Cruhlic			
378	o a 4 parte din Sîngereni			
379	12 părți din Bălcăuți			
380	o a patra parte din Forsna			
381	Silișani	ținutul Hotinului	vistiernicul Sandul Sturza	comisul Iancul Balș
382	Roșcanii			
383	o parte din Cobusca de Gios			
384	o parte din Luica de Sus			
385	o parte din Petreni			
386	a 4 parte din Drulești, ce se numești și Săncăuți		caminarul Tudurachi Ciure	Căsandrii Ciudinoai
387	Negreștii, ținutul Orheiului		vornicul Șarban Negel	lui Mihai Hermeziu